

UKA2026/235

21. oktober 2026

Nivi Heilmann Efraimsen, Inuit Ataqatigiit

**Uunga siunnersuut: Akuersititseqqaarani naartunaveersaasersuisimanermik
suliani ajunngitsorsiassaqtitsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat
(Peqqissutsimut inunnullu Innarluutilinnut Naalakkersuisoq)**

Akuersaarneqarsinnanngilaq niviarsiaqqat arnallu akuersiteqqaarnagit naartunaveersaasersuisimaneq! Tamanna inuit pisinnaatitaaffiik unioqqutitsineruvoq innarliinerullunilu. Inuiaat ineriartorneranik annertoorujussuarmik innarliineruvoq. Ullumikkut inissisimanerput qiviarutsigu sutigut tamatigut kingunerluppoq. Inuit ataqatigiinniit inuiattut mamisarnitsinni ataatsimoornissarput, tatigeqatigiinnissarput ikorfartoqatigiinnissarpullu pingaartorujussuattut isigaarput.

Akuersititseqqaarani naartunaveersaasersuisimaneq Kalaallit Nunaanni arnanut aamma niviarsiaqqanut, niviarsiaqqallu angajoqqaaviluunniit akuersiteqqaarsimannginnerannut tunngasoq, annertuumik innarliineruvoq. Arnat niviarsiaqqallu namminneq timiminnut aalajangiisinnaatitaanerat ataqpineqarsimanngilaq. Aamma inuiaqatigiinnut tamanut kinguneqarsimavoq.

Inuit Ataqatigiit sinnerlugit erseqqissaatigissavarput suliaq una inunnullu ataasiakkaanut tunngasuinnaanngimmat. Tamanna tassaavoq politikkikkut aqqissuussineq, kalaallit arnartaasa naartulernissamut periarfissaannik killilersuisimasoq. Innuttaasut amerlassusaasa aqunneqarnissaat anguniarlugu iliuuseqartoqarsimavoq, arnanullu pisinnaatitaaffinnik annertuumik unioqqutitsisoqarsimalluni.

Utoqqatserneq pingaaruteqarpoq, kisianni utoqqatserneq kisimi naammanneqaaq. Utoqqatserneq akisussaaffimmik tigusinertut aallartinnerussaaq. Tamatumalu kingorna ajunngitsorsiassat, tarnikkut ikiorneqarneq aamma eqqortumik pineqarnissaq qulakkeerneqartariaqarput.

Ajunngitsorsiassat annaasimasani utertitsisinerunngilaq. Kisianni innarliinermik pisortatigoortumik akuerinninnermut, eqqugaasunut ataqqinninnermik aamma inuiaqatigiinni kingunerisimasaniq nassuerutiginninnermut pingaaruteqarput.

Naartunaveersaasersuisimaneq arnanut pineqartunut taamaallaat tunnganngilaq, suliaq una inuit amerlasuut inuunerannut annertuumik sunniuteqarsimavoq. Angutit ataatanngorusullutik arnat pinngitsaaliissummik naartunaveersaasersorneqarsimanerat pissutigalugu ataatanngornissaminnullu periarfissaarutsinneqarsimasut eqqarsaatigalugit, tamanna meeqqanik nammineq meerarisassanik

peqarnissamut periarfissamik aamma annaasaqarneruvoq, taamatuttaarlu takorluukkanik, neriuutinik siunissamullu pilersaarutinik annaasaqarneruvoq. Kingunerisai ilaqutariinnut tamanut eqquisuuvoq. Angajoqqaat aanaangornissamut aataangornissamullu periarfissamik annaasaqarput, qatanngutit qatanngutitaarnissaminnut ilaqutaasullu allat ernutartaarnissaminnut periarfissaarupput, ilaqutariillu kinguaariinnik nutaanik periarfissaarunneqarlutik. Tamanna annaasaqarneruvoq kisitsisitigut uuttorneqarsinnaangitsoq, kisianni ukiut ingerlaneranni misigissutitsisut timikkullu itinerujussuarmik malunnaateqarsimasoq.

Peqatigitillugu erseqqissartariaqarpoq, suliamik tamatuminnga suliaqarneq Kalaallit Nunaata kisimi akisussaaffiginngikkaa. Danmarkip aamma ilungersunartumik pisoq pillugu nassueruteqarnissamut, iluarsiiarnissamut mamisaanissamullu akisussaaqataanissaa pisariaqarpoq. Danmarkimi oqartussat aalajangiinerisa kingunerisaanik inuit eqqugaasimappata, akisussaaffik aamma tiguneqartariaqarpoq. Nassuerneq, ataqqinninneq suleqatigiinnerlu tunngavigalugit aatsaat saammaasseqatigiinnissamut tunngavissaq pilersinneqarsinnaasoq, aammalu qulakkeerneqarsinnaasoq taamatut pisoqaqqissanngitsoq Inuit Ataqtigii isumaqarpugut.

Siunnersuut nutaanik ajunngitsorsiassaqtitsinermut aaqqissuussinermik pilersitsinngilaq. Siunertaraa kalaallit aaqqissuussinemat 1991-ip kingorna pisunut tunngasoq, aamma danskit aaqqissuussinemat 1960-ip 1991-illu akornanni pisunut tunngasoq, malillugit ajunngitsorsiassat inatsisitigut qanoq pineqarnissaat aalajangersassallugu.

§ 1, imm. 3 naapertorlugu kalaallit aaqqissuussinemat malillugu ajunngitsorsiassaq 300.000 koruuniuvoq. Aningaasat taakku pingaaruteqarput, kisianni arnat ataasiakkaat misigisimasaat, annaasaat aamma inuunermi kingunerisimasai tamaasa taarsersinnaangilai.

§ 3-mi aalajangersagaq pingaaruteqarpoq. Ajunngitsorsiassat pilersuinissamut ikiorsiissutitut imaluunniit isertitat apeqqutaallutik pisortanit ikiorsiissutitut allanut ilanngunneqassanngillat. § 5 naapertorlugu ajunngitsorsiassat akileraaruserneqassanngillat.

Tamanna isumaqarpoq aningaasat arnanut tunniunneqartut arnanut iluaqutaasariaqartut, pisortanit ikiorsiissutitut allanik ilanngaannerlutik tunngaviussanatik.

§ 4-mi ajunngitsorsiassat akiitsunut tunngatillugu illersorneqarnerat aalajangersarneqarpoq. Aningaasat tunniunneqareerpata illersuineq ingerlaannassappat, immikkut kontomut ikineqarnissaat imaluunniit arnap pigisaanit allanit erseqqissumik immikkoortinneqarnissaat pisariaqarpoq.

Tamanna arnanut paasiuminartumik paasissutissiissutigineqartariaqarpoq. Naalakkersuisut kalaallisut qallunaatullu ersarissumik ilitersuusiortariaqarput, arnat ajunngitsorsiassaminnik tigusererlutik qanoq iliussanerlutik ilisimaniassammassuk.

Inatsisinut Ataatsimiititaliamut innersuussinermi § 1, imm. 3-mi ilanngaasiinermut aalajangersagaq immikkut misissorneqartariaqarpoq. Ajunngitsorsiassat allat imaluunniit taarsiissutit siusinnerusukkut kingusinnerusukkulluunniit tunniunneqarsimasut, pisumut tassunga tunngasut, ajunngitsorsiassanit ilanngaatigineqarsinnaasutut allaqqammat.

Ataatsimiititaliap apeqqutit uku misissortariaqpai:

- Ajunngitsorsiassat qanoq naatsorsorneqartassappat?

- Arnat arlaleriarlutik akuersitinneqaqqaaratik naartunaveersaasersorneqarsimaneri qanoq nalilerneqassappat?
- Pisimasut tamarmik immikkut innarliinertut isigineqassappat?
- Qinnuteqarnissamut piffissaliussaq naammannersoq?
- Itigartitsinermi pisortatigut naammagittaalliuteqarnissamut periarfissaqartariaqarnersoq?

Inuit Ataqtigiiit isumaqarpugut arnaq arlaleriarluni akuersiteqqaarnagu naartunaveersaasersorneqarsimappat, pisut tamarmik immikkut nalilersorneqartariaqartut. Arnat ataasiarluni imaluunniit arlaleriarluni innarlerneqarsimasut assigiinngitsumik pineqarnissaat sukumiisumik tunngavilersorneqartariaqarpoq.

Aamma siunnersuutip nammineq qinnuteqaatit suliarineqartarnerat imaluunniit uppersaatinik naliliineq tamakkiisumik aalajangersanngimmagu tamanna eqqumaffigineqartariaqarpoq. Journalit amigaataanerat imaluunniit tammarsimanerat kisimi itigartitsinermut tunngaviusassanngilaq. Arnap nammineq oqaluttuaata, uppersaatatit allat aamma pisimasup ataatsimut nalilerneqarnera tunngavigineqartariaqarput. Journalit tammarsimappata/periarfeerunneqarsimappatami taava qanoq naliliisoqassava?

Paasissutissat qinnuteqarnissamut tunngasut kalaallisut, qallunaatut kiisalu nunami oqaatsit assigiinngitsut eqqarsaatigalugit pissarsiarineqarsinnaasariaqarput. Arnat tamarmik pisinnaatitaaffimminnik ilisimaarinnittariaqarput.

Inuit Ataqtigiinniit siunnersuutip siunertaa taparserparput. Arnat eqqugaasut ajunngitsorsiassaminnik tigusaqarnissaat, pisortanit ikiorsiissutinik annaasaqarnatik akileraaruserneqarnatillu pineqarnissaat taparserparput. Aamma ajunngitsorsiassat tunniunneqareerneranni illersorneqarnissaat erseqqissumik qulakkeerneqartariaqarpoq.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut Inatsisinut Ataatsimiititaliamut innersuuteqqullugu inassutigaauput. Ataatsimiititaliaq ilanngaasiinermut, arnat ataasiarluni arlaleriarlutilluunniit innarlerneqarsimanerannut, paasissutissiinermut, qinnuteqarnissamut piffissaliussamut aamma itigartitsinermi naammagittaalliornissamut periarfissamut immikkut eqqumaffiginnissasoq kaammattuutigaauput.